
Week van het Nederlands 2023

Frans-Vlaanderen in woord en beeld

Euvo Frans-Vlaanderen

contact@euvo.eu

Andries Stevenkring

andries.steven.kring@gmail.com

Michiel de Swaenkring

mj.lieven@wanadoo.fr

Project in het kader van de Week van het Nederlands 2023:

De leden van de Andries Stevenkring, van EUVO en van de Michiel de Swaenkring en de lezers van hun nieuwsbrieven werden uitgenodigd om een foto op te sturen die betrekking heeft op Frans-Vlaanderen en er een persoonlijke tekst bij te voegen van minstens vier regels en maximum een halve bladzijde.

Organisatie: Karel Appelmans en Gilbert Allemeesch

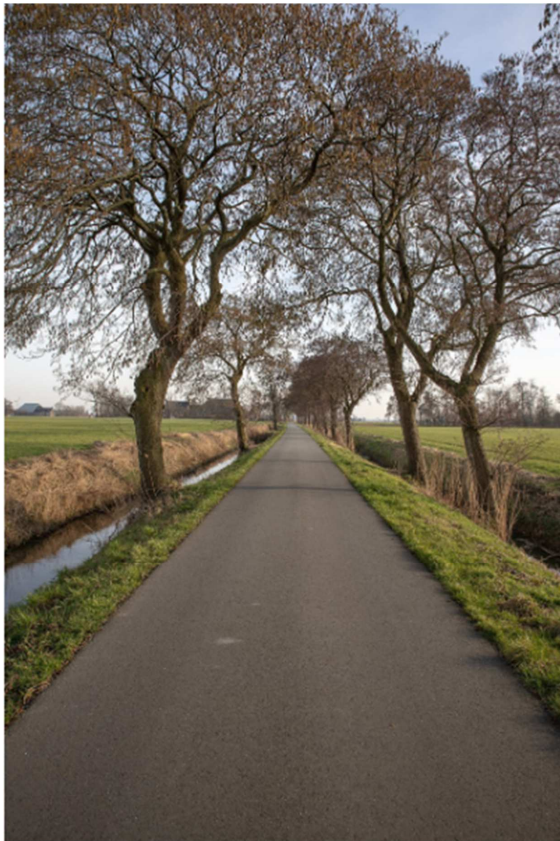
Opmaak: Gilbert Allemeesch

De inzendingen werden alfabetisch gerangschikt op de titel van de tekst.

Week van het Nederlands 2023 Frans-Vlaanderen in woord en beeld

Inhoud

Titel van de bijdrage	Auteur	pagina
Dank	Ria Goossenaerts	4
De molen van Waten	Marc Decorte	6
De Nederlanden één!	Karel Appelmans	8
De schilder met woorden	Gilbert Allemeesch	10
De Vitsemolen	Alain Vitse	12
Droomkosmos	Mireille Derville	14
Geheimzinnigheden in Rijsel	Alain Delepeleire	16
Grenssteen	Didier Wagnon	18
Het fort des Dunes van Leffrinckoucke	Eric Debril	20
Herbestemming	Pierre Bécart	22
Het Huis van de Slag	Guy Van Rysseghem	24
Heyde Straete	Christine Défossez	26
Huldegedicht aan Tisje Tasje	Gilbert Allemeesch	28
Joos Van den Damme	Guy Van Rysseghem	30
Landschap als band	Philippe Sottiez	32
Mondige Vlaming	Lucien Maes	34
Nevelen van de tijd	Freddy Dekeijzer	36
Noordpeene, eind mei.	Eric Van de Cappelle	38
Opaalkust	Jens Faust	40
Pareltjes	Katia Thienpondt	42
Petrus Dathenus	Guy Van Rysseghem	44
Rozen voor de zwijnen	Karel Appelmans	46
Straatnaamborden	Guy Van Rysseghem	48
Zwerftocht van een bevoorrechte getuige	Mark Ingelaere	50

Dank

In onze Lage Landen bij de zee en het historische Vlaanderen blijven wij vanuit een ééuwenlang verleden ook samen sterk met de taal verbonden!

DANK Frans- Vlaanderen met uw mooie en aantrekkelijke taal én het Algemeen Nederlands!

Dank om aan te sluiten bij de AN week in Vlaanderen! Ook al is er een officiële rijksgrens.

En dank aan de Andries Stevenskring en de Michiel De Swaenkring én Euvo om dit samen te doen!
Extra dank aan Karel Appelmans!

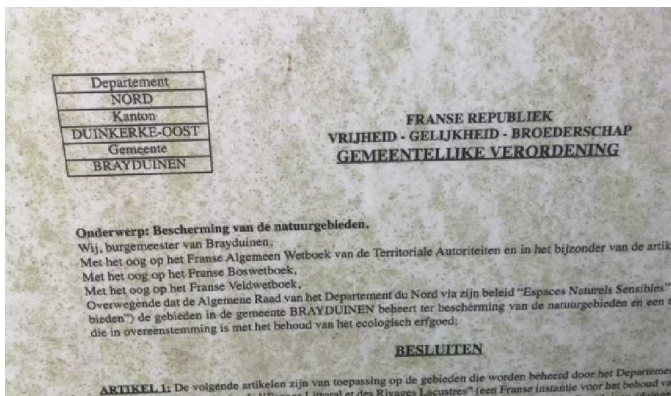
Ria Goossenaerts

De molen van Waten

- De **Watenberg** is 72 meter hoog en geeft een mooi panorama op de moerassen rond Klommeres en Sint-Omaars.
- **Vauban** zei al: *“het is in Waten dat men Sint-Omaars moet versterken en beveiligen!”*. Dus, werden er stervormige versterkingen aangelegd, daar op de Watenberg. Die kun je nog altijd goed zien, ook rond de molen.
- Vroeger stond hier een houten staakmolen, zoals een mooie gravure van Sanderus nog aantoont.
- Op het einde van de 18^e eeuw als stenen molen heropgebouwd, stenen afkomstig van de vlak ernaast gelegen abdij, die na het vertrek van de Engelse jezuiten al gauw tot een ruïne verviel.
- De laatste molenaar vertrok hier in 1930.
- In 1937 brak een stormweer de molenwieken.
- Tijdens W.O.II gebruikten de Duitsers deze molen als observatiepunt.
- In 1986 nog altijd als een ruïne zonder wieken.
- Maar in 1985 werd de molen eigendom van de gemeente Waten: in 1987 kwam er een volledig stenen dak op, en in 1988 werden er weer wieken op gemonteerd. In 1994 werd ten slotte de inwendige molen-installatie zelf opnieuw gemonteerd.
- Als de wieken, 20,60 meter van punt tot punt, draaien, dan draaien die in tegenwijzerzin!

Marc Decorte - Torhout

8

Brayduinen gebruikt het Nederlands. Wanneer wordt in onze regio het Nederlands erkend als regionale en dus ook als onderwijstaal?

De Nederlanden één!

Noord en Zuid spreken een gemeenschappelijke taal.
De minieme verschillen daarover maken we geen kabaal.
In Den Haag gaan ze poepen wat betekent even naar de WC.
Wie er wat anders bij dacht, nou ja, wat doe je daar mee?
Ik heb een eitje met je te pellen hoor je in Zuid-Nederland.
Dat wordt dan ik heb een appeltje met jou te schillen in Noord-Nederland.

Ongeacht enkele kleine verschillen in de dagelijkse omgangstaal,
zie ik enkel het positieve in voor onze mooie en unieke standaardtaal.

Nederlands spreken we elke dag ongeacht waar.

Al is dat voor sommige dialectsprekers soms heel zwaar.

Frans-Vlaanderen behoort integraal tot ons taalgebied.

Andries Steven en Michiel de Swaen gaven het voorbeeld, vergeet dit niet!

Karel Appelmans

9

10

De schilder met woorden

*Bij het graf van Charles De Croocq
in Winnezele*

In Pene werd zijn staat verhuisd.
Hij was migrant in eigen land.
Ze hebben ook zijn taal verguisd,
gewist de roem van Vlaanderland.

Land en taal werd hem ontnomen.
Vlaming bleef hij in hart en geest,
prees zijn streek in vele oden,
schreef de kroniek hoe 't is geweest.

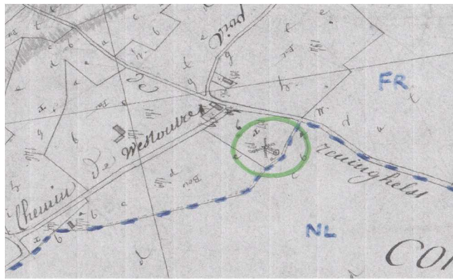
Met verfijnde Franse woorden
schilderde hij de eigen sfeer,
de ziel van onze Vlaamse oorden.

Hij streed sereen en vroom, was groot.
Begraven in zijn eigen dorpskom
is hij een beetje minder dood.

Gilbert Allemeesch

11

12

De Vitsemolen

Op Boeschepe of op Westouter?

De molenaar dacht van onrecht aangedaan te zijn.

De nieuwe grens was hier precies op steen gebeiteld. 13

Op een nacht verschoof hij zijn molen 20 meter.

Hij wisselde van land en betaalde minder belastingen.

Alain Vitse

'Droomkosmos'

'Heb je ooit iets beleefd in of rond de KOSMOS. Heb je een vrolijk, triestig of romantisch verhaal met een link naar de plek?' Hier is de informatie in het programma van de Openmonumenten dag in België (10-9-2023) met de thema 'Met hart en ziel'.

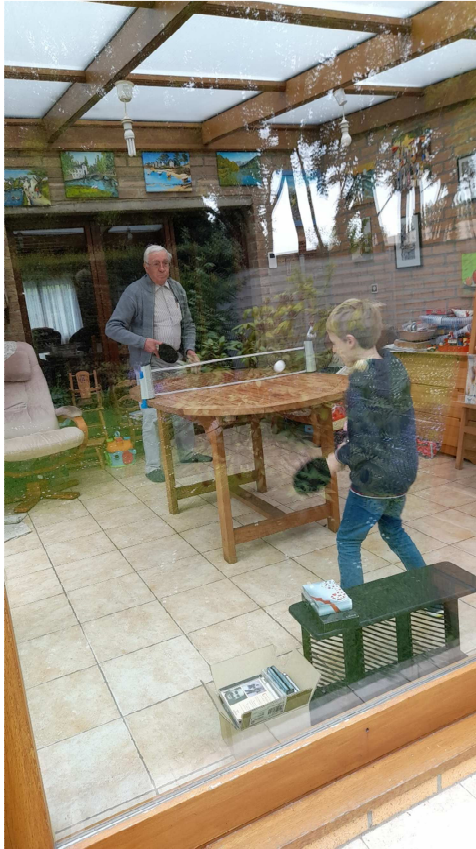
In verschillende stadia van mijn leven maakt Kosmos deel uit van mijn geschiedenis. Aan beide kanten van de 'Schreve' wisten de kinderen dat ze hier, bij zonnig weer, konden zwemmen. Hier werden de geuren, de geneugten van de ontmoetingen tussen Belgen en Fransen rond een verfrissend drankje of een ijsje in mijn geheugen opgeslagen.

Dit gebouw van 1930 in art-decostijl dat uit een kubus en een bol bestaat, maakt deel uit van de omgeving. Jules Lamerant was de eigenaar en de architect van Ieper was Johan De Brabander. Toen ik ongeveer 20 jaar was, kwam ik terug met mijn vrienden voor een drankje en jeugdherinneringen.

Ik wist niet dat ik later daar weer zou teruggaan voor een prachtige en geheime romantische ontmoeting. Onder een boom in het bos wist ik niet dat het een verrassende dag zou zijn! Och-tendmuziek, kaars, een vinger, een mond, begeleidden me tijdens liefdevolle strelingen. Ik was op Kosmos in een 'Droomkosmos' die ik nooit zou vergeten.

Deze toeristische 'hotspot' in het Belgisch Vlaams Heuvelland, voor 15 jaar verlaten, gaat opgeknapt worden. De renovatie zal in 2025 beginnen. Net als vroeger zal het weer een hotel worden, in directe verbinding met de natuur. Ik zal op de afspraak zijn voor deze nieuwe stap in de geschiedenis van de plaats en voor mijn persoonlijke verhaal.

Mireille Derville

De auteur en zijn kleinzoon

Geheimzinnigheden in Rijsel

Enkele maanden geleden deed men in de Stationsstraat in Rijsel een vreemde ontdekking. In een kamer op de tweede verdieping van een pand lag een geraamte. Na onderzoek bleek dit het skelet te zijn van Edith die vier jaar geleden verdween. Een vriendin uit Hazebroek probeerde herhaaldelijk naar haar te bellen, maar tevergeefs. Ze dacht dat Edith waarschijnlijk in een ziekenhuis was.

Edith was in Hazebroek geboren. Haar vader was beenhouwer. Zijn enige dochter was alleenstaand en had een beroep in Rijsel gevonden.

Vier jaar zonder nieuws van deze vrouw.

Geheimzinnig, welzeker.

Enkele jaren geleden, in Oud-Rijsel was in de Muntestraat een huis waarvan de rolluiken al jaren lang dicht waren. Hier woonde een zekere Pedro, die metselaar was. Hij kwam in Rijsel tijdens de regering van Franco in Spanje, dus net voor de tweede wereldoorlog.

De postbus was overvol. Die man was waarschijnlijk met pensioen. Op een dag kwam iemand het huis binnen. Hij kwam op de eerste verdieping en vond die Pedro in zijn bed, dood... natuurlijk. Het huis was vijftien jaren dicht!! Niemand zorgde voor die ongelukkig man.

Hoe is zoiets mogelijk!

Alain Delepeleire

Grenssteen

't Is maar een verloren steen, bij de sloot, tussen het
struikgewas.

Niet gemakkelijk te vinden, helemaal vergeten,
staat hij daar, eeuwenlang.

Een arend op de ene kant, drie lelies op de andere.

't Was de schreve hier.

Omwille van de macht werd ons land door veldslagen
gescheiden.

Maar koninkrijk en keizerrijk zijn sinds lang verdwenen.

Er staat alleen nog een steen, en we komen er voorbij.

Didier Wagnon

Wikipedia Creative Commons

Het fort des Dunes van Leffrinckoucke (Leffrinckoucke)

Met zijn gebouwen verborgen onder het zand, is het "Fort des Dunes" een opmerkelijk voorbeeld van de militaire architectuur van de negentiende eeuw.

Het werd gebouwd in 1878 om Duinkerke en zijn haven te beschermen tegen aanvallen vanuit het oosten.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog vormde het "Fort des Dunes" de kern van de Dynamo Operatie. Het is ook de plaats van de executie van acht verzetsstrijders in 1944.

Nu is sinds 2020 een nieuw museum opgericht die de geschiedenis van Vlaanderen voorstelt vanaf de graven tot de tweede oorlog.

U kunt allen de tentoonstelling bezoeken met audiogids in het Nederlands.

Eric Debril, voormalige directeur van het Fort des Dunes

Herbestemming

In Vlaanderen werden veel kerken gedurende de Beeldenstorm (1566) verwoest en daarna als hallenkerken weer opgebouwd, omdat ze goedkoper waren dan kerken met een Latijns kruis. Voorbeeld: de kerk van Ekelsbeke vanaf de tuin van het kasteel.

Sinds de scheiding van Kerk en Staat zijn de meeste kerken in Frankrijk eigendom van de gemeenten. Op 14 september heeft de president een aantal maatregelen aangekondigd om ons religieus erfgoed dat in slechte staat verkeert, te redden.

Men kan zich afvragen: heeft het nog zin om de vele kerken te restaureren, die een toenemende desinteresse kennen? Een herbestemming is geen slechte oplossing, bij voorbeeld tot kunstgalerie (Broerekerk In Bolsward, Friesland) of tot ontmoetingscentrum (Sint Laurentiuskerk in Kemmel, Heuvelland)

Pierre Bécart

Het Huis van de Slag

“t Huus van ‘n Peeneslag” in Noordpene, wie kan daar beter uitleg over geven dan conservator Philippe Ducourant.

Een fiere Vlaming die zijn zoon Eloi laat leren aan de Vlaamse school in Abele (Poperinge) net over de grens. Naar verluidt is hij niet de enige ouder in Frankrijk die dit doet. Duidelijk is er nood aan in Frans-Vlaanderen! Hoe kan het ook anders, door de “Slag” verloor Vlaanderen een flinke hap grond.

Wie meer wil weten, moet zeker eens het museum in Noordpene bezoeken.

Guy Van Rysseghem

Heyde Straete

Ik heb mijn hele jeugd doorgebracht op een boerderij langs een straatje genaamd "Heyde Straete". Veel straten in het dorp hadden een gelijkaardige topografische naam, maar toch leek niemand daar Vlaams te spreken.

Toen ik vroeg wat "Heyde Straete" betekende, wist niemand het, zo was het altijd! Later ontdekte ik dat "Heide" "bruyère" of "lande" betekende, wat toch vreemd leek voor zo'n vochtige plek.

Bij verder onderzoek werd me een andere vertaling voorgesteld: "Heiden" zou "un païen" kunnen betekenen.

Misschien is er een lezer van deze tekst die me opheldering kan brengen?

Christine Défossez

Huldegedicht aan Tisje Tasje

met een flinke knipoog naar Paul van Ostaijen

Hoor Hoor
de broeders Wilhelmieten hebben Tisjes tasjes gekocht

Wat wat

Jawel

tasjes van Tisje

Hoe zo

versta-je geen Nederlands meneer
de Wilhelmieten hebben Tisjes tasjes gekocht
want Tisjes tasjes zijn de beste

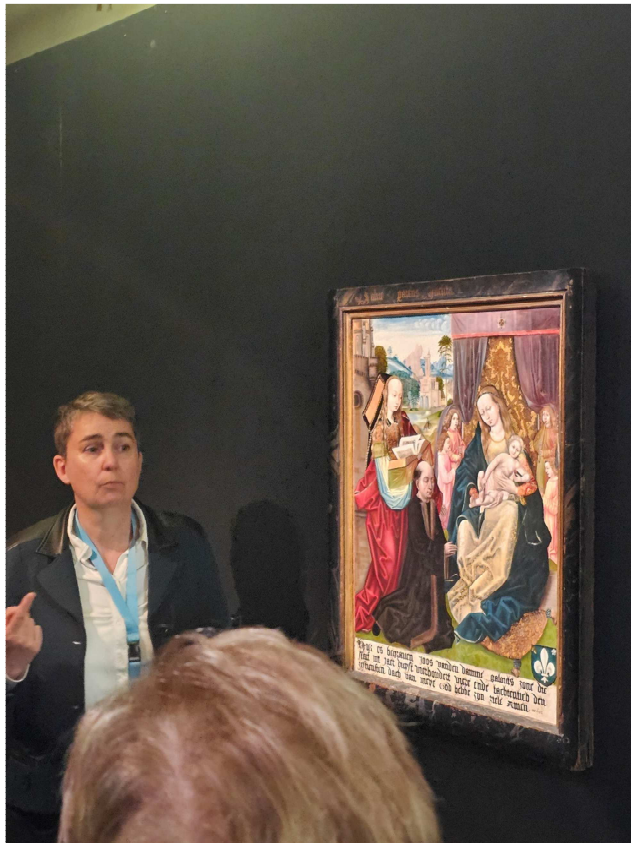
de beste waarom
hoe kan dat is dat wel zeker

De mensen van Buisscheure
De mensen van Noordpene

Allen hebben ze recht op Tisjes tasjes
Dat is hun recht
Alle mensen zijn gelijk voor Tisje Tasje
Iedereen wil Tisjes tasjes

WANT TISJES TASJES ZIJN DE BESTE

Gilbert Allemeesch

Joos Van den Damme

Joos Van den Damme moet een rijke inwoner van Dendermonde geweest zijn.

‘Hij liet dit schilderij maken door een onbekende schilder die men tot de Vlaamse primitieven rekent,’ zei onze Nederlandstalige gids uit Wervik met enige schroom in het Musée de Flandre te Kassel.

Het schilderij dateert uit 1484.

Wat er zo typisch aan is, zijn de gesloten ogen. Dit wijst erop dat Joos geschilderd werd na zijn dood.

Zijn figuur beslaat volledig het midden van het paneel. De Moeder Gods moest een beetje opschuiven naar rechts. Joos was zich bewust van zijn belangrijkheid, iets wat ook blijkt uit zijn zwarte kledij.

Guy Van Rysseghem

Landschap als band

- Bewolkte en grijze lucht, wilgen op een groene weide, en middenin een kleine rivier, de Boure, die uitmondt in de Leie (Lys) een paar km verder.
- Ondanks de intensivering van de landbouw, blijft het landschap in enkele vochtige plekken van het lage land onveranderd en gebruikt voor de rundveehouderij.
- Maar meer dan alles is dat landschap dierbaar voor mijn hart. Het is een gemeenschappelijke band tussen Frans- en West-Vlaanderen, onafhankelijk van de talen.

Philippe Sottiez

Hondschote, Geuzenkapel

Mondige Vlaming

Mondige Vlaming, waar zijt gij heen?
Gij die het ooit aandurfde op te staan tegen
verdrukking en uitbuiting door kerk en staat.

Gij werd door inquisitie en vernedering tot
zwijgen gebracht of week uit naar het vrije
Noorden waar gouden tijden ontsproten.

Nederlandse vrienden laat ons, alhoewel na
eeuwen van elkaar vervreemd, terug verenigd
zoals weleer, als Groot-Nederlandse staat onze
plaats innemen in een echt Europa der Vol-
keren.

Lucien Maes

Nevelen van de tijd

Nu vertrek ik in de nevelen van de tijd.

In de verte zie ik schimmen die mij bekend voorkomen,
achter mij niets.

Nu mag je me nog niet volgen, maar ooit zie jij mij in de
verte.

Dan wacht ik wel en gaan we samen verder, in de nevelen
van de tijd...

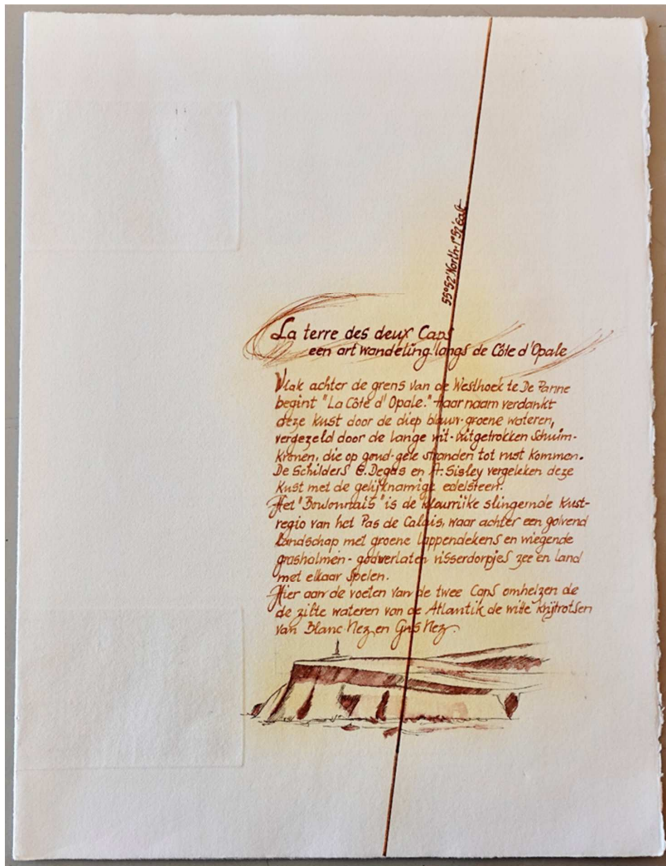
Freddy Dekeijzer

Noordpeene, eind mei.

Kijk hoe je mij wit ziet schitteren voor het huis.
Gepoot in grond van het opgedeelde Houtland,
voel ik de trilling van een galopperend paard.
En toch, in het zicht van Tisje-Tasjes ijzeren kruis,
ben ik mij niet bewust van wat mij kleurrijk besluit.

Eric Van de Cappelle

Opaalkust

Als het licht van de vuurtoren van Cap Gris Nez achter
 de horizon verdween, begon echt mijn lange zee-reis,
 met bestemmingen als Buenos Aires, Daressalam,
 Kaapstad, La Habanna, New York, Rio de Janeiro, Syd-
 ney, Yokohama en zo vele ander havens.

Deze kustregio werd destijds een beetje 'mijn kust',
 een kust vol dromen, spanning, verlangens, opwin-
 ding...

Jens Faust

Witzand - 31 juli 2023 - 10:08:01

Pareltjes

De wind schuift een onzichtbare koepel over de twee werelden.

Helder en ijl tegelijk.

Zand en wei zitten omarmd in een vluchtige glimp,
net voldoende om pareltjes van water over de ene laag in de
andere laag te laten schuiven.

En alles staat stil terwijl het beweegt.

De wind is tevreden over dit vruchtbare moment.

Katia Thienpondt

Petrus Dathenus

In Kassel heeft Petrus Dathenus een gedenkplaat. Hij leefde ten tijde van Keizer Karel.

Geboren in Kassel, liep hij school in Ieper. In oorsprong wou hij priester worden. Door het zien vermoorden van een ketter werd hij protestant.

Heel wat Bijbelverzen berijmde hij tot psalmen. Sommigen beweren dat zijn psalmen nog steeds worden gezongen in 29 Nederlandse religieuze gemeenten.

In Gent preekte hij een beperkte periode. Hij kwam er in dispuut met Willem van Oranje. Deze laatste pleitte voor godsdienstvrijheid. Dathenus wou de Rooms-Katholieke eredienst volledig verbieden. Hij vloog in de cel voor zijn idee.

Men vermoedt dat Dathenus ook de auteur is van het Wilhelmus, het Nederlands nationaal lied.

Guy Van Rysseghem

Rozen voor de zwijnen

Ted van Lieshout ontleedde een schilderij van Bruegel en ontdekte zowaar 100 spreekwoorden. *De verkeerde wereld* is de naam van dit prachtig meesterwerk.

Tijd om ons weer te verdiepen in onze mooie Nederlandse taal die meer en meer in verdrukking komt door de verder oprukkende verengelsing.

Wie kent er nog?

1. Zij hangt hem de blauwe hulk om.
2. Na regen komt zonneschijn.
3. De boog kan niet altijd gespannen staan.
4. Dweilen met de kraan open.
5. Onder de bezem getrouwd zijn.
6. Blij gemaakt met een dode mus.
7. Het groeit uit het raam.
8. Naast de pot pissen.

Zo zouden we kunnen doorgaan. De meeste spreekwoorden spreken voor zichzelf.

Misschien toch best een verklaring voor 1-5-7-8.

1. Zij gaat vreemd ze bedriegt haar man.
5. Ongehuwd samenwonen.
7. Iets dat niet geheim kan blijven.
8. Vreemd gaan.

Moge onze prachtige Nederlandse taal voldoende weerwerk bieden om de verengelsing tegen te gaan. De scholen hebben hier een voorbeeldfunctie door de standaardtaal van 25 miljoen sprekers op een voorbeeldige wijze aan de leerlingen door te geven.

Karel Appelmans

Straatnaamborden

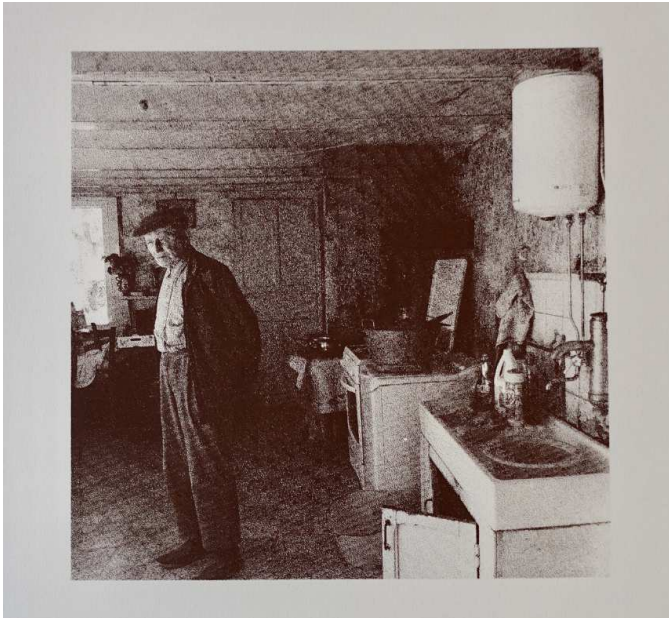
In Steenvoorde bestaat de “Akademie voor Nuuze Vlaemsche Tael”.

Een waardevol initiatief is het laten tekenen door de diverse gemeentebesturen in Frans-Vlaanderen van een keure die de titel draagt: “Ja, om ’t Vlaemsch”.

Zo zijn er al meer dan 46 keures getekend, door evenveel gemeenten. Ze verplichten zichzelf ertoe om bijvoorbeeld Vlaamse straatnaamborden te plaatsen, zoals hier in Kassel op de Grote markt.

Spijtig hebben ze niet begrepen dat een taal evolueert. Het West-Vlaamse dialect evolueerde naar algemeen Nederlands. De Franse taal schrijft men toch vandaag ook niet meer zoals men ze schreef in de middeleeuwen.

Guy Van Rysseghem

Wormhout 2 augustus 2022 (zeefdruk)

Zwerftocht van een bevoorrechte getuige

Het verhaal van een land, het volk, het handwerk, het isolement en de kwetsbaarheid van een taal, maar ook de schoonheid.

Hij is kalm en vol emotie.

Eenzaam?

Ik sta op een juiste afstand.

Ben ik een toeschouwer?

Breek ik binnen in zijn persoonlijke levenssfeer?

De keuken van zijn boerderij is moeilijker te betreden dan een gerechtsgebouw.

Het is er ordelijk, maar ook nostalgisch.... of betreuenswaardig?

Het is geen sensationeel beeld, maar het dagelijks leven op een onvermogen moment.

Het toont de vergeefse worsteling om de traditie, maar ook om de moedertaal te behouden.

Ik tast de intellectuele en emotionele grens en mogelijkheid af.

Zowel het beeld als de taal cirkelen rond mijn onderwerp.

Het hart en de geest worden uitgenodigd om samen rond de tafel te zitten en Vlaams te spreken, en in die zin ontstaat er een soort samenwerking.

Een gesprek aan de keukentafel in het archaische interieur van de oude boerderij.

Hij is oud en stug, maar nooit onvriendelijk of bot.

Hij is een held en volhardt voor een dreigende en onvermijdelijke teloorgang.

Zijn dagelijkse wereld is aan het verdwijnen door de onherroepelijke intrede van de verandering.

De ideologie van Frankrijk is een schok, maar is de drijvende kracht voor mijn project.

Mark Ingelaere, Hondskoote

